

G20 BİLGİ NOTU

Türkiye'nin de üyesi olduğu G20 Devlet ve Hükümet Başkanlarının on yedinci Zirvesi, **15-16 Kasım 2022 tarihlerinde Endonezya'nın Bali** şehrinde gerçekleştirilecektir. Zirve, G20 sürecinin ve yıl boyunca Bakanlar Toplantıları, Çalışma Grupları ve Katılım Grupları bünyesinde yürütülen yoğun çalışmaların zirvesi olacaktır.

G20, 1999 yılında çeşitli dünya ekonomik krizlerine yanıt olarak kurulmuştur. G20 veya Yirmiler Grubu, 19 ülke ve Avrupa Birliği'nden (AB) oluşan hükümetler arası bir forumdur.¹ Uluslararası finansal istikrar, iklim değişikliğinin azaltılması ve sürdürülebilir kalkınma gibi küresel ekonomiyle ilgili önemli sorunları ele almak için çalışmaktadır.

G20, hem sanayileşmiş hem de gelişmekte olan ülkeler dahil olmak üzere dünyanın en büyük ekonomilerinin çoğundan oluşmaktadır; gayri safi dünya hasılasının yaklaşık %80'ini, uluslararası ticaretin %59-77'sini, küresel nüfusun üçte ikisini ve dünya topraklarının %60'ını oluşturmaktadır.

G20 bir bakıma Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların çeşitli nedenlerle tıkanması nedeniyle pratik ve hızlı karar alması için kurulmuştur. Bu nedenle de G20, daimi bir sekreterlik veya personel olmadan çalışır. Grubun başkanı, üyeler arasında her yıl dönüşümlü olarak değişir ve farklı bir bölgesel ülke grubundan seçilir. Görevdeki başkan, görev süresi boyunca grubun çalışmalarını koordine eden ve toplantılarını organize eden geçici bir sekreterlik kurar.

2010 yılında Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, Birleşmiş Milletlere benzer bir kalıcı G20 sekreteryaasının kurulmasını önermiştir. Hatta Seul ve Paris, sekreteryanın merkezi için olası yerler olarak önerilmiştir. Brezilya ve Çin bu fikri desteklerken, İtalya ve Japonya teklife karşı çıkmıştır.

Mevcut dönem başkanı Endonezya Devlet Başkanı Joko Widodo, bir süre önce birçok üye devleti ziyaret edip liderleri zirveye bizzat davet etmiştir. Ukrayna Devlet Başkanı Zelenski ile Rusya Devlet Başkanı Putin'e de bu şekilde davet iletilmiştir. Ancak Putin'in yerine Dışişleri Bakanı Lavrov'un Rusya'yı temsil edeceği, Zelenski'nin ise çevrimiçi katılacağı öğrenilmiştir.

Fransa'nın G20'ye başkanlık ettiği ve ev sahipliği yaptığı 2011 yılından bu yana, zirveler yılda yalnızca bir kez düzenlenmektedir. 2016 zirvesi Hangzhou, Çin, 2017 zirvesi Hamburg, Almanya, 2018 zirvesi Buenos Aires, Arjantin ve 2019 zirvesi Osaka, Japonya'da gerçekleşmiştir. 2020 zirvesi Riyad, Suudi Arabistan için planlanmış ama Covid-19 nedeniyle sanal olarak yapılmıştır. Geçen yılki zirveyi ise İtalya Roma'da düzenlemiştir.

¹ ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Birleşik Krallık, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan, Türkiye ve Avrupa Birliği

GİFGRF

Başlangıçta, Endonezya'nın G20 Zirvesi'ne ev sahipliğini 2023'te yapması planlanıyordu. Ancak, Endonezya'nın 2023'te ASEAN Başkanlığını da üstleneceği için, 2022'de zirveyi yapması planlanan Hindistan, Endonezya ile zamanlamalarını değiştirmeyi kabul etti. Böylelikle 2023 ve 2024 zirvelerine sırasıyla Hindistan ve Brezilya'nın ev sahipliği yapmaları öngörülmektedir.

Her dönem o yılın 1 Aralık tarihinde başlayıp, bir sonraki yılın 30 Kasım tarihinde sona ermektedir. Dönem başkanı olan ülke, o yıl ele alınacak tema ve konuları seçer.

G20 Zirveleri, liderlerin bir araya gelmelerine sağlayan bir platform olarak faaliyet göstermektedir. Şimdiye kadar katılım hep yüksek seviyede olmuştur. Bu Zirve vesilesiyle ABD Başkanı Biden ile kısa süre önce üçüncü kez seçilen Çin Devlet Başkanı Xi'nin 14 Kasım'da bir araya gelecekleri açıklanmıştır. En üst düzeyde ele alınan siyasi konuların dışında bu sıralarda gündemde yer alan Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (Environment, Social and Governance – ESG) konuları da ele alınacaktır.

G20, esasında katılımcılar ele alındığında yanıtıcı bir tanımlamadır. Zira bu zirvelere 20'den fazla ülke ve uluslararası kuruluş temsilcileri katılmaktadır. 2008'den beri, her üyenin hükümet veya devlet başkanı, maliye bakanı veya dışişleri bakanı ve diğer üst düzey yetkililerin katıldığı zirvelerle yılda en az bir kez toplanmaktadır; AB, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Merkez Bankası tarafından temsil edilmektedir. Diğer ülkeler, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları, bazıları kalıcı olarak olmak üzere zirvelere katılmaya davet edilmektedir.

Daimi konuk davetliler şunlardır: İspanya, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği Başkanı, Afrika Birliği Başkanı ve Afrika'nın Kalkınması için Yeni Ortaklık (NEPAD) temsilcileri, Finansal İstikrar Kurulu, Uluslararası Çalışma Örgütü, Uluslararası Para Fonu, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası Grubu ve Dünya Ticaret Örgütü liderleri de ön toplantılara davet edilmekte ve zirvelere katılmaktadırlar.

Her dönem başkanının ayrıca kendi seçtiği **özel davetliler** vardır. Bu Zirveye Endonezya özel davetli olarak Birleşik Arap Emirlikleri, Hollanda, Singapur ve Ukrayna liderlerini davet etmiştir.

Öte yandan, Kamboçya (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği Başkanı sıfatıyla), Fiji (Pasifik Ülkeleri Birliği Başkanı sıfatıyla), Ruanda (Afrika'nın Kalkınması İçin Yeni Ortaklık Başkanı sıfatıyla), Senegal (Afrika Birliği Başkanı sıfatıyla) ve Surinam (Karayıp Ülkeleri Birliği Başkanı sıfatıyla) liderleri de Bali'ye davet edilmiştir.

Türkiye, 2015'de başkanlık ettiği zirveye özel olarak Azerbaycan ve Singapur liderlerini davet etmişti.